

KÖZÖS MUNKÁVAL A GAZDASÁG ÉS A FOGLALKOZTATÁS FEJLESZTÉSÉÉRT

Összeállította: Tóth Etelka

ÚJ FEJEZET A LISSZABONI STRATÉGIÁBAN¹

Öt évvel ezelőtt lisszaboni stratégia néven ambiciózus terv megvalósítása indult el az Európai Unióban az újítások és a reformok jegyében. Az elmúlt évben az Európai Bizottság áttekintette az eddig elért eredményeket. Az értékelések tükrében mára általános az egyetértés a tekintetben, hogy Európa nem valósítja meg a lisszaboni stratégiában megfogalmazott és a stratégia által felkínált reformokat.

Az alábbi beszámoló 2005-ben – a stratégia célkitűzéseinek megvalósítására meghatározott teljesítési időtartam felénél – javaslatot tesz arra, hogyan működhetnének együtt az Unió tagállamai Európa jövőjéért, és hogyan lehetne a stratégiát kellő hatékonysággal és eredményességgel működtetni. Ebből kiindulva az Európai Bizottság új fejezetet kíván nyitni a stratégiában, amelynek értelmében prioritást kell kapnia a gazdaság dinamikus és tartós növekedésének, illetve ezzel párhuzamosan a foglalkoztatás növelése érdekében több és minőségileg jobb munkahelyi feltételeket biztosító munkahelyet kell teremteni az álláskeresők számára.

A gazdasági fejlődés és a foglalkoztatás növelése – e két alapvető probléma összekapcsolása a kulcsa a szükséges források megnyitásának, és egyúttal az alapja annak, hogy a további gazdasági, szociális és környezetvédelmi célkitűzések mindenki számára közös célkitűzéssé váljanak, és a reformok megvalósuljanak. Ennek pedig döntő feltétele a szilárd makrogazdasági körülmények megteremtése, különös tekintettel a stabilitásorientált makrogazdasági politikai törekvésekre és a szilárd költségvetési politikákra.

A lisszaboni stratégiától várt legfontosabb eredmény mind európai, mind nemzeti szinten a benne foglaltak teljesítése. A reformterv végrehajtásának elengedhetetlen felté-

¹ Az összeállítás alapjául – különös tekintettel a szakoktatáshoz és szakképzéshez kapcsolódó témák bemutatására – az Európai Bizottság elnökének, José Manuel Barrosónak hivatalosan kiadott közleménye szolgált. További részletek: <http://www.trainingvillage.gr>

Györgyi Zoltán – Mártonfi György: Die ersten vier Jahre des Mobilitätsprogramms von Leonardo in Ungarn Die Verfasser analysieren in ihrem Artikel die Auswirkungen des Mobilitätsprogramms von Leonardo. Ihre im Auftrag der öffentlichen Stiftung Tempus durchgeführte Forschung zielt darauf ab, welche Wirkung die im Rahmen des Leonardo-Programms von 1997 bis 2000 realisierten Fachübungen und Studienreisen auf den Lebensweg der Begünstigten ausgeübt haben, in welcher Weise und mit welchen Übertragungen sie im Fall von Schülern und jungen Angestellten deren Weiterlernen und den Antritt ihrer beruflichen Karriere unterstützt haben und in welchem Umfang sie die Ausbilder zur Erneuerung ihrer Arbeit und/oder zum Auftritt auf dem Arbeitsmarkt inspiriert haben. Ihre aus den Ergebnissen ihrer Einschätzung gezogenen Schlußfolgerungen können dazu beitragen, das Programm noch erfolgreicher zu machen.

Kerégyártó László: Situationsbild über das Aufschließen der benachteiligten Jugendlichen im Rahmen der Erwachsenenbildung und Beschäftigung Der Verfasser stellt spezielle komplexe Programme vor, die für die Schicht der Jugendlichen von 16 bis 25 Jahren in der nachteiligsten Situation eine Chance zum Aufschließen gewährleisten, wo sie gleichzeitig in mehreren Bereichen Hilfe bekommen und bei allgemeiner und beruflicher Ausbildung Gelegenheit zur Aneignung der allgemeinen Regeln für die gesellschaftliche Eingliederung (Sozialisierung) sowie für ihr Auskommen zur Beschäftigung parallel zur Ausbildung beziehungsweise zur wirksamen Unterstützung ihres Unterkommens auf dem Arbeitsmarkt besteht. In der Studie erhalten wir ein umfassendes Bild – beruflich und Finanzierung – über das Programm des OFA-Transitbeschäftigungsprojekts, der Ersten Ungarisch-dänischen Produktionsschulstiftung sowie der Produktionsschule Pécs der Stiftung MIOK, das in hohem Umfang zur alternativen Arbeitsmarktausbildung von benachteiligten Menschen und zur auf deren Beschäftigung gerichteten weiteren Entwicklung beitragen kann.

Bánfalvy Csaba erschließt in seiner Studie mit dem Titel „*Die Welt der behinderten Menschen und der Arbeit*“ mit reichhaltigen Hinweisen auf die Fachliteratur die ungarischen Zusammenhänge des Unterrichts für Behinderte, für deren Unterkommen und Beschäftigung auf dem Arbeitsmarkt, ihre derzeitige Situation und ihre Chancen. Die gesellschaftlichen und sich auf die Ausbildung beziehenden Konsequenzen seiner Analyse zeigen in Richtung einer effektiveren Geltendmachung der Chancengleichheit, vor allem einer Verbreiterung der integrierten Beschäftigung.

Mit gemeinsamer Arbeit für die Entwicklung von Wirtschaft und Beschäftigung – Neues Kapitel in der lissaboner Strategie (Zusammengestellt von: *Tóth Etelka*) Tóth Etelka legt die aufgrund der offiziell herausgegebenen Mitteilung des Vorsitzenden der Europäischen Kommission, José Manuel Barroso zur Steigerung der Effektivität und Rentabilität der lissaboner Strategie formulierten, mit dem Fachunterricht und mit der Fachausbildung verbundenen Zielsetzungen und Bestrebungen der Union dar.

Zoltán Györgyi – György Mártonfi: Les premiers quatre ans des programmes de mobilité Leonardo en Hongrie Dans leur article, les auteurs analysent les effets du programme de mobilité Leonardo. Leur recherche réalisée sur mandat de la Fondation publique Tempus s'est portée sur l'effet des stages pratiques professionnels et des voyages d'étude réalisés dans le cadre du programme Leonardo-entre 1997 et 2000, exercé sur la carrière des bénéficiaires. De quelle façon et par quelles transitions a-t-il aidé la poursuite des études et le début de leur carrière dans le cas des étudiants et des jeunes travailleurs et dans quelle mesure a-t-il inspiré les enseignants pour renouveler leur travail et/ou pour des démarches sur le marché du travail. Les conclusions tirées des résultats de leur enquête peuvent aider la meilleure réussite du programme.

László Kerékgyártó: Tour d'horizon sur l'émergence des jeunes en désavantage dans le cadre de la formation d'adulte et de l'emploi L'auteur présente des programmes spéciaux complexes assurant une chance d'émergence pour la couche sociale la plus désavantagée des jeunes entre 16–25 ans, où ils reçoivent l'aide dans plusieurs domaines à la fois; outre leur formation générale-et professionnelle il y a moyen pour l'apprentissage des règles générales de l'intégration sociale (pour leur socialisation), en outre en faveur de leur subsistance, pour leur emploi en parallèle avec la formation et aussi pour l'appui efficace de la recherche d'emploi sur le marché de la main-d'oeuvre. L'étude nous offre un image global professionnel et de financement sur les programmes du projet d'emploi de transit OFA, de la Première Fondation Hongro-Danoise pour l'Ecole de Production en outre de l'Ecole de Production à Pécs de la Fondation MIOK, qui peut contribuer de manière considérable aux développements ultérieurs visant la formation alternative et l'emploi sur le marché de la main-d'oeuvre des gens en position désavantageuse.

Csaba Bánfalvy, dans son étude intitulée „*Les gens handicapés et le monde du travail*” met à jour avec des références bibliographiques riches les corrélations nationales de l'enseignement, du placement et de l'emploi sur le marché de la main-d'oeuvre des handicapés ainsi que la situation actuelle et les chances y relatives. Les conséquences de son analyse concernant la société et la formation se portent sur la mise en valeur plus efficace de l'égalité des chances et en premier lieu en direction de l'élargissement de l'emploi intégré.

Avec un travail commun pour le développement de l'économie et de l'emploi – Nouveau chapitre dans la stratégie de Lisbonne (Rédigé par : Etelka Tóth) Sur la base du communiqué officiel de José Manuel Barrosó, président de la Commission Européenne, Etelka Tóth présente les objectifs et les ambitions communautaires liés à l'enseignement-et à la formation professionnel, formulés en faveur de l'augmentation de l'efficacité et du succès de la stratégie de Lisbonne.

Zoltán Györgyi – György Mártonfi: The first four years of Leonardo mobility programmes in Hungary The authors analyse the impacts of the Leonardo mobility programme in their article. Their survey, performed based on an assignment from the Tempus Public Foundation, was aimed at assessing the impact of the traineeships and study trips realised in the framework of the Leonardo programme between 1997 and 2000 on the careers of beneficiaries; how it helped the further studies and the beginning of careers of students and young workers; and the extent to which it inspired teachers to renew their work and/or to take steps in the labour market. The conclusions drawn from the findings of the survey may help to make the programme even more successful.

László Kerékgyártó: Snapshot of the situation in realignment of young people in a disadvantaged situation in the framework of adult education and employment The author presents special complex programmes that offer a chance for the realignment of young people between ages 16 and 25 in the most disadvantaged situation, where they get assistance in a number of areas simultaneously; in addition to getting general and vocational education, they have the opportunity to learn about the general rules of integration (socialisation), and to be employed or to get effective help in finding employment in the labour market in parallel with education. The study offers a comprehensive picture – both in professional and financing terms – about the programmes of the OFA transit employment project; the First Hungarian-Danish Production School Foundation and the Pécs Production School of the MIOK foundation, which may greatly contribute to further developments aimed at giving alternative training for people in a disadvantaged position for the labour market and at providing them with employment.

In his study titled “*People with disabilities and the world of work*”, Csaba Bánfalvy explores the Hungarian situation, current situation of and chances of education for people with disabilities, their placement in the labour market and their employment. The conclusions of his analysis point towards the more efficient application of equal opportunities, primarily the broadening of integrated employment.

With joint effort for developing the economy and employment – a new chapter in the Lisbon strategy (compiled by: Etelka Tóth) Etelka Tóth describes the objectives of the European Union’s efforts formulated to enhance the efficiency and effectiveness of the Lisbon strategy that are related to vocational education and training, based on the official communication issued by José Manuel Barroso, Chairman of the European Commission.

koztatásra. Az egységes piac bevezetése a szolgáltatásokban például középtávon a GDP szintjén 0,6%-os növekedéshez vezethet, a foglalkoztatás szintjén pedig 0,3%-hoz. A pénzügyi piacok integrálása középtől hosszútávig terjedően körülbelül 0,5 százalékponttal csökkentheti az EU-vállalatok tőkeköltségét, ami hosszú távon körülbelül 1,1%-os növekedést eredményezhet a GDP szintjén, és 0,5%-ot a foglalkoztatásban.

A tudásfejlesztésbe való befektetések növelhetik az EU kapacitását az új technológiák kifejlesztésére és terjesztésére, használatára. A kutatás-fejlesztésre fordított kiadások arányának a növelése GDP-ben kifejezve 1,9%-ról 3%-ra (a 2010-es lisszaboni cél jegyében) emelkedhet, s ez 2010-re a GDP szintjén 1,7%-os növekedést eredményezhet. Elkerülhetetlen a befektetések növelése a humántőkébe, hiszen a magasan képzett emberek alkalmasak leginkább a produktív munkára és az új technológiák használatára. A munkaerő képzettségi szintjének évről évre való folyamatos emelése 0,3–0,5 százalékponttal emelheti az Európai Unió éves GDP növekedési rátáját.

Nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy az elmúlt években a foglalkoztatásban végbemenő növekedés bizonyíthatóan jóval jelentősebb volt azokban az országokban, ahol olyan reformokat hajtottak végre, amelyeknek középpontjában az aktív munkaerő-politika és az adó-, illetve járulékrendszer jobb megtervezése állt. Az elemzések azt mutatják, hogy az ilyen jellegű reformok 1,5 százalékponttal növelhetik a részvételi arányt, míg ugyanez a munkabér mérséklésének kombinálásával 1%-os csökkenést eredményezhet a munkanélküliségi rátában.

Mint a fenti áttekintés mutatja, a lisszaboni cselekvési programban előirányzott egyéni intézkedéseknek alapvető és lényegében pozitív gazdasági hatásai lehetnek. Ennek ellenére a stratégia maga egy átfogó reformcsomag, amelynek reformjai kölcsönösen erősítik egymást. Az előrejelzések szerint megvan a realitása annak, hogyha a lisszaboni cselekvési program összes alkotóeleme megvalósul, az EU jelenlegi potenciális növekedési rátája valóban elérheti a megcélzott 3%-ot. A foglalkoztatásban szintén növekedésre számíthatunk, 2010-re mintegy 6 millió munkahely lesz az Európai Unióban.

bizonyítottan jól működtek, a fejlődés azonban csak akkor lesz folyamatos és dinamikus, ha a 2007-es kerettervek javaslatai elfogadásra kerülnek. Ezzel válik ugyanis biztosítottá a regionális és nemzeti tervek megvalósítása mind az állami, mind a magánszféra szintjén az Európai Unió egészében.

KOHÉZIÓS POLITIKA ÉS A STRUKTURÁLIS ALAPOK

Az Európai Bizottság a regionális fejlesztések, az Európai Szociális Alap és a kohéziós programok következő generációja számára stratégiai jellegű megközelítést javasol abban a vonatkozásban, hogy a folyamatlelmzések és a programok tartalmilag állítsák középpontba a gazdasági növekedést és a foglalkoztatást. A stratégiai iránymutatásokat közösségi szinten bírálja el az Európai Tanács, míg az iránymutatások számára készülő keretterveket – számításba véve a nemzeti és regionális szükségletek és körülmények különbözőségeit – minden egyes tagállam a saját szintjén fogja kialakítani a megfelelő partnerekkel való kölcsönös egyeztetések után.

A jövő regionális programjai és a nemzeti foglalkoztatási programok különös figyelmet fordítanak arra, hogy a megfelelő helyre és reális célok teljesítésére jussanak el a források. A legkedvezőtlenebb helyzetű régiókban a következő problémák megoldására koncentrálnak a közösségi források:

- Több és minőségileg jobb munkahely létrehozása a képzésbe fektetett beruházásokkal és az új tevékenységi formák kialakításával
- A gazdaságban hasznosítható innováció és tudásanyag növelésének támogatása a kutatási lehetőségek és az innovációs hálózatok fejlesztésével, beleértve az új információs és kommunikációs technológiák használatát
- E régiók vonzerejének javítása a befektetők és a munkavállalók számára az infrastruktúra fejlesztésével és kiterjesztésével

A vidékfejlesztési politikák saját területeiken szintén jóval specifikusabban koncentrálnak majd a gazdasági növekedés és a foglalkoztatás témáira. Az internet és a széles körű kommunikáció lehetőségeit teljes mértékben ki kell használni a helyzeti előnytelenségek ellensúlyozására. Természetszerűen mindezt a tagállamoknak kellene továbbvinniük, továbbfejlesztelniük az egyes régiókkal és városokkal való együttműködésben.

A CÉLOK TELJESÍTÉSE KÖZÉP- ÉS HOSSZABB TÁVON – EREDMÉNYEK

A jelen közleményben kiadott politikai cselekvési program akkor fog kibontakozni, amikor a tagállamok majd saját nemzeti cselekvési programjaikat részletezik. Mivel ezek a programok még nincsenek készen, így most a lisszaboni cselekvési program hatásainak átfogó értékelésére van lehetőség. Mára már széles körökben elfogadott, hogy az e programban körvonalazott intézkedések megalapozott támogatást nyújthatnak a potenciális növekedési ráta javításához mind közép-, mind hosszabb távon.

A *Belső piac program* (Internal Market Program) egyik legjobb példája annak a stratégia típusú reformnak, amely jelentős mértékben hat a gazdasági növekedésre és a foglal-

tonság kombinációjából adódóan a munkavállalók és a munkaadók nagyobb mértékben is képesek lennének a változás előidézésére, elfogadására és a felzárkózásra. A jobb alkalmazkodóképesség emellett hozzájárulhat annak biztosításához is, hogy a munkabér és munkadíj költségeinek növekedése ne haladja meg a produktivitás növekedésének mértékét adott cikluson belül, és ugyanakkor folyamatosan reflektáljon a munkaerőpiacon bekövetkezett változásokra. Mivel a munkaerőpiac intézményei és a munkaerőpiacok működései differenciáltak, teljesen világos, hogy a kellően hatékony megoldás nem az egyoldalú, úgynevezett mindenre alkalmazható politika lesz, ami egyébként potenciálisan a várttal ellenkező eredményhez is vezethet. A tagállamoknak éppen ezért maguknak kell kialakítaniuk a legjobb és minden részletre kiterjedő politikai megoldásokat.

A különleges problémák megoldására az Európai Bizottság javaslatokat tesz majd annak érdekében, hogy megszűnjenek a munkaerő mobilitásának – a foglalkoztatási nyugdíjrendszerekből származó – akadályai; továbbá dolgozni fog a gazdasági migrációt engedélyező politika koordinálásán. A szakmai mobilitást támogatja a 2006-ban elfogadásra kerülő *Európai szakképesítések keretterv* (European Qualifications Framework), valamint az esélyegyenlőség mind nagyobb fokú biztosítása.

TÖBB BEFEKTETÉS A HUMÁNTŐKÉBE

A strukturális változás, a nagyobb munkaerő-piaci részvétel és a produktivitás növekedése megkövetelik a folyamatos befektetést a magasan képzett és alkalmazható munkaerőbe. A jól képzett munkaerővel rendelkező gazdaságok sokkal inkább képesek az új technológiák hatékony megalkotására és használatára. Az oktatási eredmények Európában meglehetősen alacsonyak ahhoz képest, ami elvárható lenne annak biztosítására, hogy a munkaerőpiacon elérhetőek legyenek a keresett képességek, kompetenciák, és hogy az új tudás, az új ismeretek olyan eredményesek legyenek, s oly módon legyenek „tálalva”, hogy ennek következtében az egész gazdaságban elterjedjenek. A kiemelten kezelt „egész életen át tartó tanulás” és a „gazdasági életben használható tudás” is arra a felismerésre reflektál, hogy a fejlődő oktatási eredmények és kompetenciák fontos adalékkal járulnak hozzá a szociális kohézió megteremtéséhez.

Európa oktatási és szakképzési rendszereinek modernizálása és megreformálása jó részt a tagállamok felelőssége. Ugyanakkor vannak bizonyos kulcsfontosságú intézkedések és tevékenységek, melyeket uniós szinten kell meghatározni a folyamat egységesítése és támogatása érdekében. A javaslat egy új *Egész életen át tartó tanulás* (Lifelong Learning) program, amely 2007-től váltaná fel az oktatási és képzési programok jelenleg is futó generációját. Ezt a programot még 2005 vége előtt el kell fogadnia a törvényhozásnak ahhoz, hogy megvalósítása hatékony és időszerű lehessen. Az új program természetesen tartalmazza a költségvetést is a megfelelő költségvetési tervvel és az elérendő célokkal. A tagállamoknak ehhez el kell készíteniük saját kötelezettségvállalásaikat, hogy ezek 2006-tól beépíthetőek legyenek az egész életen át tartó tanulás stratégiájába.

Az Európai Közösség – költségvetési politikáinak mobilizálásával – támogatja a több és minőségileg jobb munkahely létrehozását. E tekintetben a strukturális alapok már eddig is

- „A kutatás-fejlesztésre szánt beruházások növelése és javítása” politikai területén is születtek olyan intézkedések, amelyeknek célcsoportja a fiatalabb generáció, pontosabban az, hogy rendelkezzen ez a csoport mindazzal a humántőkével és kompetenciával, amelyre egy dinamikusan fejlődő, tudásalapú gazdaságban szükség van. Az ilyen jellegű intézkedésekre jó példa az oktatás területén zajló befektetések növelésének és hatékonyságának javítása; az iskolát s az oktatási rendszert korán elhagyók és az alacsony végzettségűek számának csökkentése; valamint a matematikai, tudományos, technológiai és mérnöki tanulmányokban való részvétel elősegítése. Emellett a gazdaságban meglévő humántőke növelésének képességéhez kapcsolódóan meghozott intézkedések – a feltárt új karrierlehetőségek tekintetében – szintén előnyt, hasznot jelentenek a fiatalabb generációk számára.
- A tagállamoknak modernizálniuk kell a szociális védelmi rendszereket (legfontosabbak ebből a szempontból a nyugdíj- és társadalombiztosítási rendszerek). A foglalkoztatáspolitikát illetően pedig arra kell a fő hangsúlyt fektetniük, hogy minél több embert vonzzanak a foglalkoztatásba (különösen az adó- és ellátásreformokon keresztül, hogy ilyen módon elkerülhetőek legyenek a munkanélküliség és a munkabércsapdák, s intenzívebb legyen az aktív munkaerő-piaci politika és az aktív dolgozók előregedésével foglalkozó stratégiák kínálta lehetőségek alkalmazása). Emellett javítani kell a munkavállalók és a munkaadók kapcsolatát azzal, hogy a munkabéreket összhangban tartják a produktivitás növekedésével, és növelik a humántőkére fordított befektetések arányát. Az egészséges életévek növelése kritikus tényező lesz ennek a célkitűzésnek az elérésében. Az Európai Bizottság azt javasolja, hogy a tagállamok saját nemzeti lisszaboni programjukban tűzzenek ki konkrét célokat a nemzeti foglalkoztatási ráta emelése érdekében. 2008-ra és 2010-re tervezzék meg, mely politikai eszközöket kívánják ez ügyben mobilizálni a kitűzött a célok eléréséhez. A foglalkoztatási iránymutatások segítenek a tagállamoknak abban, hogy a leghatékonyabb eszközöket válasszák. Az Európai Bizottság saját éves stratégiai jelentésében fogja megállapítani az elért haladást.
- Az önkéntes üzleti kezdeményezések, illetve a vállalati szociális felelősség gyakorlata kulcsszerepet játszhatnak a fejlődés fenntartásában, és jelentősen javíthatják Európa innovatív és versenyképességét.
- Végezetül a szociális partnerek lehetnek azok, akik segítik a munkaerőpiacról kirekesztett emberek, köztük a fiatalok reintegrációját. Ezt a tevékenységet nem a szegénység elleni harc részeként kell értelmezni, hiszen azt is lehetővé teszi, hogy többen kerüljenek vissza a munka világába.

ALKALMAZKODÓKÉPESSÉG ÉS RUGALMASSÁG

A gyorsan változó gazdaságokban az alkalmazkodóképesség magas szintje élenkítőleg hat a produktivitás növekedésére, a gyorsan fejlődő ágazatokban pedig a munkahelyteremtés megkönnyítésére. Európában egyre inkább az új üzemek és a kis- és középvállalkozások válnak a munkahelyteremtés és a növekedés forrásává. A nagyobb rugalmasság és a biz-

megvalósítandó feladatok között szerepelnek. A kihívás lényege: aktív munkaerő-piaci politikával és megfelelő ösztönző rendszerrel egyre több embernek kell vonzóvá tenni a munka világát és megtartani őket a munkaerőpiacon. Az embereket a munkanélküliségből vagy az inaktivitásból kell visszamozdítani a munka világába, illetve ösztönözni kell őket arra, hogy minél hosszabb ideig maradjanak munkaképesek. Mindez természetesen a szociális védelmi rendszer modernizációját is maga után vonja. A munkaerőpiacon megjelenő nők széles rétegei várnak jobb munkára, képességeik jobb kamatoztatására. A szociális partnereknek a nemek közötti fizetésükben megmutatkozó különbségek jövőbeli kiküszöbölése mellett kellene magukat elkötelezni. Intézkedésekre van szükség a fiatalok érdekében is. A fiatalokat illetően ugyanis Európa még mindig magas strukturális munkanélküliséggel és az oktatásból idő előtt kikerülő magas számával áll szemben. Az idősebb munkavállalók esetében pedig azzal, hogy nagyon nagy arányban hagyják el a munkaerőpiacot, amikor beöltik az ötvenöt éves életkort. Tény az is, hogy sok ember nehezen egyeztetni össze munkáját a családi élettel. Az anyagilag jobb gyermekvállalási és gyermeknevelési támogatási rendszer jelentős mértékben változtathatna a kialakult helyzeten. A migráció legalizálásával pedig felszámolható lenne az egyes specifikus képesítések és kompetenciák iránt mutatkozó kereslet hiánya, és elérhető lenne a munkaerőpiac fontos szegmenseinek feltöltése.

AZ IFJÚSÁG-INITIATÍVA

2004. október 29-én tették közzé Franciaország, Németország, Spanyolország és Svédország vezetői javaslatukat egy – a fiatalokat segítő – európai szerződés megkötésére (European Pact for Youth). E szerződés a fiatalok munkanélküliségének csökkentésére, illetve a munkaerőpiacra való bejutásuk megkönnyítésére helyezte a hangsúlyt. Az initiatíva központi kérdése volt az is, hogy a jövőben mindenki számára megfelelő megoldásokat kell találni a munka és a családi élet harmonikus összeegyeztetésére.

A fiatalság rendkívül fontos, kiemelt célcsoportként szerepel a felülvizsgálandó európai foglalkoztatási stratégiában. Az Európai Szociális Alapon keresztül az EU strukturális alapjai is folyamatosan és jelentős mértékben nyújtanak támogatást ennek a generációnak. A jelen közleményben eddig érintett területek is több olyan központi intézkedést tartalmaztak, amelyek tényleges segítséget jelentenek a fiataloknak. Lényegében ezeknek az intézkedéseknek a rendszere alkotja az Európát átfogó Ifjúság-initiatívát:

- A „több ember vonzása a foglalkoztatásba és a szociális védelmi rendszer modernizálása” politikai terület intézkedéseket javasol a fiatalok munkanélküliségének csökkentésére, a jobb szakoktatásra, szakképzésre és a szakmunkásképzés fejlesztésére. Emellett olyan intézkedéseket tervez, amelyek megkülönböztetett figyelemmel kezelik a fiatal munkanélkülieket az aktív munkaerő-piaci politikában. Ennek a területnek a cselekvési tervei rögzítik célkitűzésként a gyermekvállalók, az öregedők és a csökkent munkaképességűek munkavállalási lehetőségeinek javítását, valamint a családapák szülői szabadságának meghosszabbítását, ami jelentős lépés a munka és a családi élet harmonikusabb összeegyeztethetőségéhez, könnyebb kombinálhatóságához.

Az ipari versenyképességet fokozhatják az európai szintű technológiai kezdeményezések, amelyek egyidejűleg mobilizálják az uniós alapokat, a tagállamokat és az ipart. A következő kutatási keretprogram során prioritást kap ez a folyamat, hiszen le kell küzdeni a piaci buktatókat, és konkrét termékekkel, szolgáltatásokkal kell megjelenni a piacon azon technológiákra alapozva, amelyek nem egyszerűen alapvetően fontosak az európai fenntartható fejlődési modell szempontjából, hanem az ipari versenyképesség fenntartásához is hozzájárulnak. A növekedés igazolja az EU kiegészítő támogatásainak jogosságát, amelyek a jövőben mobilizálják a nemzeti hozzájárulást és a magánszektor támogatását is. A környezetbarát technológiák területén elért eredmények – például a hidrogéntechnológiák vagy a napenergia hasznosítása – fontos és jó példái az effajta kezdeményezéseknek. Ezeknek a projekteknek – melyek fontos piacokat nyitnak meg, és számos munkahelyet hoznak majd létre –, szép példája és kiváló referenciapontja a Galileo-projekt. A liszaboni siker egyik kulcsa az EU számára abban rejlik, hogy mennyire képes transzformálni az új technológiákat konkrét termékekbe, piacokba és munkahelyekbe.

Az Európai Bizottság egyezteteti a kritériumokat, a témákat és a projekteket a főbb együttműködő partnerekkel (ezek a tagországok, a kutatói társadalom, az ipar képviselői és a civil szervezetek), és ennek alapján jelentést készít az Európai Tanács számára 2005 júniusában. Ez a folyamat és az előkészítő, illetve alapozó fázis részét képezi a keretprogram elkészítésének és elfogadásának.

TÖBB ÉS JOBB MUNKAHELY, MODERNEBB SZOCIÁLIS HÁLÓ

A jómód biztosítása és a szociális kirekesztés rizikójának csökkentése a liszaboni stratégia két alapvető célja. Ennek eléréséhez biztosítani kell, hogy az embereknek folyamatosan legyen megfelelő munkájuk, és hogy életük során minél hosszabb időt töltsenek el a munka, illetve a tanulás világában.

A gyors gazdasági változások és a nagyfokú demográfiai öregedés kontextusában a több és jobb munkahely létrehozása nemcsak politikai ambíció, hanem gazdasági és társadalmi szükségszerűség. Az elkövetkező ötven évben Európának korábban sosem tapasztalt, példa nélkül álló demográfiai helyzettel kell szembenéznie. A jelenlegi demográfiai előrejelzések azt mutatják, hogy a teljes – gazdaságilag aktív – populáció, tehát az abszolút értelemben vett foglalkoztatottak száma jelentősen csökken. A társadalmi változások mellett mindez hatalmas nyomással nehezedik majd a nyugdíj- és társadalombiztosítási rendszerekre, és ha nem sikerül változtatni rajta, a potenciális növekedési rátát rendkívül alacsonyra, éves szinten 1%-ra nyomhatja le. Nem beszélve arról, hogy néhány tagállam népessége is drasztikusan csökkenhet ebben az időszakban. Ezért 2005-ben az Európai Bizottság javaslatot tesz az európai foglalkoztatási stratégia (European Employment Strategy) felülvizsgálatára. A cél, hogy ez az új stratégia összhangban legyen a liszaboni cselekvési tervvel, és így a megújuló liszaboni stratégia integráns részét képezze.

Míg azonban az alacsony születési ráta kérdését Európában teljes egészében a hosszú távú politika részeként kell kezelni, addig a foglalkoztatás szintjének emelése, a fejlesztő, produktív növekedés és a szociálisan inkluzív gazdaságok támogatása már ma is a mielőbb

érdekében. Mivel az innováció a ráfordításokhoz képest arányaiban több hasznot hoz, és a produktivitás növekedéséhez vezet, ezzel jelentős mértékben hozzájárul annak biztosításához, hogy a gazdasági növekedés egyre inkább fenntartható legyen a környezetvédelmi szempontok figyelembevételével. Ezért fontos az ökoinnováció kiemelt támogatása, különösen a közlekedés és az energiagazdálkodás területén.

AZ ÖKOINNOVÁCIÓ

Az Európai Bizottság növelni fogja a környezetvédelmi technológia fejlesztésére nyújtott támogatást. Kiemelt támogatást kapnak azok a tervek és azok a technológiák, melyek elősegítik az Európai Unió számára a hosszú távú fejlődéshez elengedhetetlen strukturális reformok megvalósítását, például a természetes források felhasználása, az éghajlati változások kezelése és az energiagazdálkodás hatékonysága terén. Erre nemcsak az EU-n belül, hanem a világ valamennyi fejlődő országában igény van mind keresleti, mind kínálat oldalról. Ez azt is jelenti, hogy óriási potenciál áll rendelkezésre a gazdasági, környezetvédelmi és foglalkoztatási együttműködést illetően a környezetvédelmi technológiák és az energiagazdálkodás fejlesztésének terén. Ezt tovább fokozza a kutatás és a technológiaterjesztés egyre megalapozott támogatási rendszere, beleértve ebbe az Európai Befektetési Bankon keresztül futó magánfinanszírozást az alacsony szénfelhasználású technológiák fejlesztésének és alkalmazásának a támogatására.

ERŐS EURÓPAI INDUSZTRIÁLIS ALAP

A kutatás-fejlesztésben a nemzetközi élvonalba kerülés és a folyamatos innovációs tevékenység hosszú távon biztosítja a vezető szerepet a világpiacon, és megalapozza a gazdaság folyamatos fejlődését. Erre jó példa volt az a technológiai áttörés, amit – az Európának a nemzetközi szabványok meghatározását biztosító – GSM (mobil távközlés globális rendszerre – global system for mobile communication) jelentett. Gazdasági és technológiai vezető szerepe fenntartásához és megerősítéséhez Európának – a technológiai lehetőségek teljes kiaknázásához – megfelelő ipari kapacitásra van szüksége. Ez olyan integrált és előzetesen kialakított szemlélettel valósítható meg, amely piacirányultságú, és az ipari szektorok fejlődéséhez vezet. A jövőben koncentráltabban kell kihasználni az európai szinten közösen végzett kutatási, szabályozási és finanszírozási együttműködés kínálatát lehetőségeket, amelyekre főként ott van szükség, ahol fejlődési vagy alkalmazási okokból az egyéni tagállami munka azért nem sikeres, mivel nem tudják kezelni a piaci buktatókat.

A Galileo-projekt és a repülőtechnika fejlődése szép példái az európai tudósok sikeres együttműködésének, ami mindkét esetben komoly előnyöket és hasznot hozott az európai gazdaságnak. Az állami és a magánszféra között azért kellene jobban mobilizálni a partneri együttműködést, hogy olyan kérdésekben is legyen előrelépés, ahol a haszon a társadalom számára nagyobb, mint a magánszektor számára (jó példa erre a hidrogénből nyert energia kérdése). A liszaboni stratégia megújítása megteremtheti a megfelelő feltételeket ennek a potenciálnak a kihasználásához, és eközben a szükséges strukturális reformok megvalósításával újabb külső piacok is nyitottá válnak az EU számára.

A regionális és helyi szinten kialakítandó innovációs központok – a szükséges üzleti és pénzügyi támogatások biztosításával – együttműködésre adnak lehetőséget az egyetemeknek, illetve a csúcstechnológia felhasználásában érintett kis- és középvállalkozásoknak. A tagállamoknak ki kell aknázniuk azokat a lehetőségeket, amelyeket az EU regionális és szociális alapjai nyújtanak a regionális innovációs stratégiák támogatására. Ebben a folyamatban döntő fontosságú ezeknek az új „kiválóságközpontoknak” a kihasználása. E központok azért alakulnak, hogy egyre több ötlet, kutatási eredmény kerüljön át a laboratóriumokból a műhelyekbe. Emellett szorosabb kapcsolat jön létre a regionális alapok, a kutatási keretprogram és az új *Versenyképesség és innováció* program között. A tagállamok nemzeti cselekvési programjai szintén támogatják az új központok kialakítását és a már meglévők fejlesztését.

Az európai eseményeket mindig a tudásvágy, a tudás keresése, megszerzése mozgatta. Ez segített az európai identitás és az európai értékek meghatározásában, és ez adja az erőt Európa jövőbeli versenyképességéhez. A tudás iránti elkötelezettség bizonyításaként javasolja az Európai Bizottság – a világ legjobb gondolkodóinak kutatási lehetőséget biztosító – Európai Technológiai Intézet (European Institute of Technology) létrehozását. Az elképzelés egyelőre a tervezés stádiumában van, de az Európai Bizottság a tagállamokkal, valamint az állami és magánvállalatokkal közösen mindenre kiterjedő vizsgálatokat végez az ötlet legjobb és leghatékonyabb kivitelezéséért.

Az innovációt jelentősen befolyásolja a verseny- és az adópolitika, valamint a legújabb technológiák alkalmazásának a gyorsasága, főként a kifejezetten gyors ütemben változó technológiák közegében. Összességében az innovációs teljesítőképesség döntően függ a beruházások, befektetések számának növelésétől és az új technológiák – különös tekintettel az információs és kommunikációs technológiák alkalmazásától mind a magán, mind az állami szektorban. Az információs és kommunikációs technológiák alkotják a tudásalapú gazdaság gerincét. A modern gazdaságokban a produktivitás növekedése mintegy felelősséget erre vezethető vissza. Ennek ellenére Európában – különösen a szolgáltatási ágazatokban, így a közlekedésben, az áruforgalom terén, illetve a pénzügyi szolgáltatásokban – az információs és kommunikációs technológiák területén a befektetések száma kevesebb volt, és később is kezdődött, mint az Egyesült Államokban. Jóllehet a beruházási programok elkészítése során az elsődleges felelősség az üzleti és az állami irányításé, az Európai Uniónak arra kell törekednie, hogy 2010-re megteremtse az európai információs társadalmat. Ez a törekvés serkenti az információs és kommunikációs technológiák alkalmazását, és megerősítést nyer a lisszaboni stratégiában megfogalmazott kezdeményezés, az e-Európa terv, amely az elektronikus kommunikáció és a digitális szolgáltatások tiszta, stabil és versenyképes környezetének kialakítását támogatja. Ennek következményeként intenzívebbé válik a kutatás és az innováció az információs és kommunikációs technológiák területén.

Az Európai Unió tartós sikere a források és a környezeti kihívások figyelembevételén múlik. Ha ezeknek a felügyelete nem folyamatos, könnyen a növekedés akadályává válhatnak, márpedig ez a fenntartható fejlődés egyik kulcsa. Európával ellentétben a világ sok részén megvalósították a gazdasági növekedés magas rátájának kombinálását a népesség számának gyors növekedésével. Európának is meg kell felelnie ennek a kihívásnak, és meg kell szereznie a vezetést a mobilitás terén a fenntarthatóbb produktív és fogyasztási minta

tételek és a vállalatok megfelelő ösztönzése annak érdekében, hogy elkötelezzék magukat az innováció, a kutatás-fejlesztés terén. Mindemellett sokkal több jól képzett és motivált kutatóra lenne szükség.

A lisszaboni stratégiában meghatározott célkitűzés megvalósítása, nevezetesen az, hogy 2010-re az Európai Unió GDP-je 3%-át fordítsa kutatás-fejlesztés támogatására, jórészt a tagállamok kezében van, amelyeknek saját nemzeti programjaikba kellene belefoglalniuk az adott célkitűzés megvalósításához vezető lépéseket. Döntő fontosságú, hogy minél több üzleti beruházást sikerüljön mobilizálni, amihez a tagállamoknak ki kellene használniuk valamennyi előnyt, amit az új állami támogatási keretprogram biztosít.

Hasonlóan fontos építőköve lehet e törekvésnek egy egységes európai megközelítés kidolgozása a kutatás-fejlesztés adófeltételeinek javítására, ami egyre fontosabb tényező az üzleti világ bátorításában ahhoz, hogy mind többet fordítsanak beruházásként más országokban is a kutatás-fejlesztésre. Ez rendkívül fontos elem lesz a csúcstechnológiával foglalkozó kis- és középvállalkozás számára az EU egész területén.

A hetedik kutatási keretprogram célja az ipar versenyképességének jelentős javítása a kulcstechnológiák területén, ösztönözve a magánszektor a kutatás-fejlesztésbe való beruházásokra az Európai Unió egészében. Az új keretprogram előnyben részesíti az alapkutatásokat, amelyeket a jövőben az Európai Kutatási Tanács követ majd nyomon, amely független és világszínvonalon dolgozó tudósokból jön létre, akik a tudományos értékek alapján választják ki a kutatási projekteket és programokat.

Az állami támogatás szabályait érintő teljes körű reform kontextusában sor kerül a kutatás-fejlesztés támogatására kidolgozott állami keretterv felülvizsgálatára azzal a céllal, hogy egyszerűbb legyen a hozzáférés a beruházásra váró pénzügyi tőkéhez, valamint a kutatás-fejlesztés, illetve az innováció állami finanszírozása. Az Európai Bizottság még 2005 nyara előtt előterjeszti közleményét a jövőbeli állami támogatási politikáról. Egyszerűsíteni kell a kutatás és az innováció anyagi támogatásának rendszerét, különös tekintettel a fiatal és innovatív vállalatokra. Ma az anyagi támogatáshoz jutás limitáltsága az innováció egyik legnagyobb akadály. Az állami támogatásoknak jelen kell lenniük ott, ahol jelentős, a tágabb értelemben vett társadalom javát szolgáló újítások születnek, de eközben azt is biztosítani kell, hogy ne sérüljenek a versenyfeltételek.

Az egyetemek hozzájárulását a tudás létrehozásához és terjesztéséhez növelni, bővíteni kell az egész Unióban. Az Európai Bizottság arra törekszik, hogy elősegítse az egyetemek kutatási és tudományos potenciáljának találkozását a gazdasági élet, az ipar szereplőivel. Emellett irányelvek keretében javaslatot tesz a kutatási együttműködésnek és az iparral létesítendő technikai transzfereknek a javítására.

Meg kell válaszolni azt a kérdést is, hogy Európa egyetemei hogyan lehetnek nemzetközi szinten is versenyképesek. Sok szempontból úgy tűnik, hogy a létező megközelítések a finanszírozás, az irányítás és a minőség terén inadekvátak lettek az időközben kialakult helyzetben, s ahhoz képest, amivé a nemzetközi piac vált az akadémikusok, a hallgatók és – főként – a tudás számára. Nagyobb, átfogóbb európai együttműködések megvalósításához a kutatási, valamint a strukturális és kohéziós alapok biztosította forrásokon túl még többet kell investálni a kutatás-fejlesztési tevékenységekbe. Így egyre több régió számára válik majd lehetővé a részvétel EU-szinten a kutatási munkálatokban.

mutatás” modernizálására és egyszerűsítésére az újabb gazdasági és foglalkoztatási ciklus tervezése során. A lisszaboni cselekvési programban a fenti iránymutatás integrált csomagja segíti majd a reformprogram kibontakozását. Ehhez természetesen a tagállamoknak is mielőbb el kell készíteniük a fejlesztés és foglalkoztatás jegyében kidolgozott, vállalásokkal és célkitűzésekkel támogatott nemzeti cselekvési programokat, amelyeket előzetesen nemzeti szinten széles körökben megvitatnak. További feltétel az is, hogy a tagállamok kormányzati szinten kinevezzék a lisszaboni stratégia megvalósításáért felelős személyt.

Egyszerűsödik a jelentések eljárási rendje is. Az előrehaladást mindössze egy jelentés mutatja be EU-szinten és egy nemzeti szinten. Ez az újfajta jelentési folyamat olyan eljárást vezet be, amelynek révén az Európai Tanács és az Európai Parlament anélkül fókuszálhat a kulcsfontosságú politikai kérdésekre, hogy túlterhelnék magukat a nagy számú ágazati jelentések értelmezésével, ami jelenleg az éves ciklus szerves részét képezi. Ez a megközelítés leegyszerűsíti az Európai Tanács számára a minden tavasszal esedékes gyakorlati iránymutatás elkészítését, az Európai Bizottság számára pedig könnyebbé teszi a lisszaboni folyamat megvalósításának felügyeletét, támogatást és kiegészítő intézkedéseket kínálva a lisszaboni elképzelések teljesítéséhez.

Ezen az alapon az Európai Bizottság a következőket ajánlja az Európai Tanácsnak:

- Új típusú kölcsönös együttműködés bevezetése
- Közösségi cselekvési program elfogadása, illetve a tagállamok felhívása saját nemzeti programjuk kidolgozására
- A lisszaboni stratégia szabályozásának megújításáért kifejtett rendelkezések jóváhagyása

A tagállamok szerepe és felelőssége a lisszaboni stratégiában, melynek Achilles-pontja éppen a teljesítés, nagyon nagy. A javasolt módszerek a teljesítés javítására nagyon sok eddigi nehézségre megoldást jelentenek, és leegyszerűsítik a tagállamok szerepét. Ugyanakkor tekintetbe kell venni, hogy mindez csak akkor működik, ha a tagállamok részéről valódi kötelezettségvállalásról van szó.

KUTATÁS-FEJLESZTÉS

Az olyan fejlett gazdaságokban, mint amilyen az Európai Unióé, a tudás, a kutatás-fejlesztés, az innováció és az oktatás a produktivitás növekedésének kulcsfontosságú elemei. A tudás olyan alapvető fontosságú tényező, kritikus pont, amivel Európa biztosíthatja versenyképességét az egész világon, ott is, ahol mások olcsó munkaerejükkel vagy természetes forrásaikkal érnek el jó eredményeket a folyamatos versenyben.

Az Európai Unió ennek ellenére egyharmaddal kevesebbet investál a kutatásba és a fejlesztésbe, mint az Amerikai Egyesült Államok. A hiány 80%-a az alulinvesztáltság miatt alakul ki a kutatás-fejlesztésben, különösen az információs és kommunikációs technológiák területén. Az Európai Unió jelenleg GDP-jének mindössze 2%-át költi a kutatás-fejlesztés támogatására, ami alig emelkedett a lisszaboni stratégia 2000-es útra bocsátása óta. Ahhoz, hogy az EU GDP-je 3%-át fordítsa a kutatás-fejlesztés támogatására, elengedhetetlen a fokozott és hatékony állami támogatás és költségfelhasználás, a kedvezőbb keretterv-fel-

eleme a folyamatos biztonság megteremtése a szakma- vagy munkahelyváltásra kényszerülő emberek számára is.

Európa és a lisszaboni stratégia jövője szorosan kapcsolódik a fiatalsághoz. Az Európai Uniónak és a tagállamoknak törekedniük kell arra, hogy a reformok segítsék a fiatalokat, megadják számukra a jó élet- és munkakezdés esélyét, és a mindenkor szükséges képességek, kompetenciák átadásával, valamint a megfelelő képzések biztosításával felkészítsék őket a munka világának kihívásaira, illetve a gazdasági változásokra való gyors reagálásra. Ahhoz pedig további kutatásokra és programokra van szükség, hogy a jelenben már érzékelhető demográfiai problémákra kellő időben szülessen megfelelő megoldás.

A tagállamoknak és a szociális partnereknek fejleszteniük kell a munkaerő és a vállalatok adaptációs képességét csakúgy, mint a munkaerőpiac rugalmasságát, hogy segítségükkel Európa megvalósíthassa az átszervezési folyamatot és a piaci változásokat. A munkaerő csökkenő száma miatt szükségessé vált a migráció legalizálása. E kérdésben az Európai Bizottság még 2005-ben beterjeszt egy – folyamatos államszintű konzultációk eredményeit magába foglaló – tervezetet.

Európa több és minőségileg színvonalasabb befektetést igényel az oktatás és képzés terén. Ha európai és nemzeti szinten egyaránt előtérbe kerülnek a kompetenciák és az egész életen át tartó tanulás, egyszerűbb lesz a munkahely-, illetve munkakörváltás. Ezt EU-szinten a 2005-ben elfogadásra váró *Egész életen át tartó tanulás* program fogja támogatni, 2006-ban pedig már a tagállamokban is megfogalmazódnak az egész életen át tartó tanulás nemzeti stratégiai hasonló támogatási célokkal.

Növelni kell a munkaerő mobilitását. Az Európai Unión belüli mobilitást segíti majd a szakképzésekre vonatkozó, egyelőre kidolgozás alatt álló keretrendszer mielőbbi elfogadása. Az Európai Bizottság 2006-ban javaslatokat tesz a képzések kölcsönös elismerésének egyszerűsítésére is. A tagállamoknak gyorsítaniuk kellene mindazon megszorítások és korlátozások feloldását is, melyekkel a 2004-ben csatlakozott tagállamok munkaerejének szabad mozgását szabályozzák az EU-n belül.

A regionális és a helyi hatóságoknak a Lisszabonban meghatározott célokhoz közelebb vivő projekteket kellene tervezniük. Ennek figyelembevételével – különös tekintettel a fejlesztések és a foglalkoztatás pozitív változásainak a helyi és a lehető leghatékonyabb támogatására – fontos lenne újraformálni a strukturális alapok következő generációját (beleértve a vidékfejlesztést támogató alapot is).

MENEDZSMENTFEJLESZTÉS

A lisszaboni stratégia irányítási rendszerének radikálisan kell változnia ahhoz, hogy hatékonyabban és mindenki számára érthetően működjön. A felelősségvállalással kapcsolatos kérdések összekuszálódtak az EU és a tagországok között, s az egész ügyet túl sok bürokratikus eljárás és ugyanakkor nem megfelelő politikai felelősségvállalás kísérte. Ennek tudatában az Európai Bizottság azzal a szándékkal dolgozza ki az ún. lisszaboni cselekvési programot, hogy minden résztvevő számára világos legyen a felelősség kérdése, illetve az, hogy mit kell tennie a feladatok megvalósításáért. Emellett az Európai Bizottság integrált megközelítést javasol a már kidolgozott „átfogó gazdaságpolitikai és foglalkoztatási irány-

- Hozzájárulás egy erős európai ipari alap megteremtéséhez

A tagállamok irányító testületeinek minden szinten támogatniuk kell az innovációt ahhoz, hogy realitássá váljon a tudásalapú társadalom létrehozásának lisszaboni stratégiában megfogalmazott elképzelése. Az Európai Unió egészében prioritást élveznek az olyan területek, mint az információs társadalom, a biotechnológia és öko-innováció, amelyek nélkül elképzelhetetlen a kitűzött célok elérése.

Több befektetésre van szükség a kutatás-fejlesztés területén mind az állami, mind a privát szektor részéről. Fontos tehát, hogy az Európai Parlament és az Európa Tanács mielőbb elfogadja a következő kutatási keretprogramot és azt az új programot, amelyet kifejezetten a versenyképesség és az innováció növelése érdekében indít. A támogatáspolitikai reform részeként 2005-ben úgy a tagországok, mint a regionális és más állami szerepvállalók is – különös tekintettel a kis- és középvállalkozásokra – egyre nagyobb mértékben juthatnak már kutatás-fejlesztési támogatásokhoz.

A magas színvonalú oktatási rendszeren keresztül terjesztett tudásanyag biztosítja az Európai Unió hosszú távú versenyképességét. Ezért különös figyelmet kell fordítani arra, hogy az EU-egyetemek megállják helyüket a világ legjobb egyetemeivel való összehasonlításban is. Ennek egyik szükséges lépése az európai felsőoktatási térség létrehozása. Az Európai Bizottság javaslatot tesz a Technológia Európai Intézete (European Institute of Technology) létrehozására, továbbá támogatja az innovációs központok létrehozását. E regionális központok lehetővé teszik, hogy a megfelelő források biztosításával megvalósuljon az együttműködés a régió legjobb tudósai és a vállalkozók között, s ennek eredményeként a kutatási eredmények közvetlenül kerülhetnek át a laboratóriumokból a műhelyekbe.

Az Európai Bizottságnak és a tagállamoknak növelniük kell az öko-innováció támogatását, ami alapvető javulást, változást hozhat az életminőségben, a gazdasági fejlődésben és a foglalkoztatási mutatókban is például olyan területeken, mint a nyersanyagforrások és az energia hatékony felhasználása, illetve az éghajlati változások kezelése. Az európai szintű technológiai kezdeményezések támogatása keretében lehetőség nyílik az ipari termelés fejlődését szolgáló kutatások ösztönzésére. Egy műholdas navigációs rendszer (GALILEO) fogja támogatni az együttműködést, amely 2007-ben indulhat, amikor a következő kutatási keretprogram is működésbe lép.

TÖBB ÉS JOBB MUNKAHELY LÉTREHOZÁSA

Az ennek érdekében megvalósítandó célkitűzések:

- Több álláskereső foglalkoztatása, a szociális védelmi rendszer modernizálása
- A munkavállalók és a vállalkozások alkalmazkodóképességének és a munkaerőpiac rugalmasságának növelése
- Jobb oktatás és képzés kialakításával több befektetés a humántőkébe

A tagállamoknak és a szociális partnereknek közös erőfeszítéseket kell tenniük annak érdekében, hogy növeljék a foglalkoztatottságot, és hangsúlyozottan támogassák azokat a foglalkoztatáspolitikai elképzeléseket, amelyek arra ösztönzik a munkavállalókat, hogy a munkahelyükön maradjanak. A szociális védelmi rendszer modernizálásának egyik fontos

tele a megújított partneri együttműködés a fejlesztések és a foglalkoztatás terén. Ebben a folyamatban EU-szinten az Európai Bizottság központi szerepet játszik kezdeményező politikájával és a végrehajtás biztosításával. Ezzel párhuzamosan kell a tagállamoknak teljesíteniük a lisszaboni reformok kölcsönösen elfogadott, még hátralevő feladatait. Ezt a tevékenységet támogatják az ún. nemzeti szinten megvalósítandó lisszaboni programok, amelyek biztosítják az egyéni módszerek kidolgozását.

E közlemény célja nem a lisszaboni stratégia átirása, hanem olyan új európai, illetve nemzeti szintű cselekvési programok előrevetítése, amelyek szervesen kapcsolódnak a Lisszabonban meghatározott célkitűzésekhez, és segítik a tervek megvalósulását a kitűzött határidőre. Az alábbiakban a tanulmány ezeknek a cselekvési programoknak a gerincét alkotó célkitűzéseket mutatja be.

VONZÓBB HELLYÉ TENNI EURÓPÁT A BEFEKTETŐK ÉS A MUNKAKERESŐK SZÁMÁRA

Az ennek érdekében megvalósítandó célkitűzések:

- A belső piac növelése és megerősítése
- Az európai és a nemzeti szabályozás javítása
- Nyitott és versenyképes piacok biztosítása Európán belül és kívül
- Európa infrastruktúrájának bővítése és fejlesztése

Növelni és erősíteni kell a belső piacot. A tagállamoknak következetesebben kell betartaniuk a hatályban lévő EU-jogszabályokat. Több tagországban a kulcsfontosságú ágazatok, így a távközlés, az energia és a szállítás, hosszú idővel azután is, hogy lejárt az ezzel kapcsolatos határidő, csak papíron mutatják magukat nyitottaknak, de valójában továbbra is zártak ezek a piacok. Kulcsfontosságú reformokra van szükség az egységes piac megszilárdításához, ennek érdekében kiemelten kell kezelni a pénzügyi, illetve az általános szolgáltató piac helyzetét, a REACH-iniciatívát, a konszolidált testületi adóalapot és a közösségi szabadalmakat.

A közeljövőben az Európai Bizottság reformokat vezet be a szabályozási rendszerben, és külső szakértőktől kér véleményt a hatékony értékelés módszereivel, minőségével kapcsolatban. A versenyszabályokat ugyanis nem szabad mereven alkalmazni. Ez segítheti a fogyasztók bizalmának megerősítését. A versenyt gátló tényezők időszakos átvilágítására és kiküszöbölésére elsősorban az energia, a távközlés és a pénzügyi szolgáltatások terén kerül majd sor. Az európai vállalatoknak ugyanis nyitott globális piacokra van szükségük. Az Európai Unió testületei komoly lépéseket tesznek ennek érdekében, de nem hagyják figyelmen kívül a kétoldalú, kölcsönös és regionális gazdasági kapcsolatok fejlesztését sem.

TUDÁS ÉS INNOVÁCIÓ A FEJLŐDÉSÉRT

Az ennek érdekében megvalósítandó célkitűzések:

- A kutatásra és fejlesztésre szánt befektetések növelése és tökéletesítése
- Az innováció támogatása, az információs és kommunikációs technológiák el- és befogadása, a források folyamatos felhasználása

Kiadványunk külföldön előfizethető a Kultúra Külkereskedelmi Vállalat partnereinél is:

AMERIKAI EGYESÜLT ÁLLAMOK: *Center of Hungarian Literature*, 4418. 16th Avenue, Brooklyn, N. Y. USA-11204; *Ebsco. Industries Inc.*, P.O.B. 1943, Birmingham, Ala. USA-35201; *Framo Publishing*, 561 West Diversey Parkway Room 19, Chicago Ill. USA-60614; *Püski-Corvin*, 251 E. 82. Street, New York, N. Y. USA-10028; AUSZTRÁLIA: *G. Menczer*, P.O.B. 219 Wantirna South 3152 Vic? BELGIUM: „*Du Monde Entier*” S. A., 162 rue du Midi, B-1000 Bruxelles; BRAZÍLIA: *Livraria D. Landy Ltda.*, Rua 7 de Abril 252, BR-01051 São Paulo; DÁNIA: *Munksgaard*, 35 Norre Sogade, DK-1370 Copenhagen; FINNORSZÁG: *Akateeminen Kirjakauppa*, Keskuskatu 2, SF-00100 Helsinki 10; FRANCIAORSZÁG: *Société Balaton*, 67 bld Pasteur, F-75015 Paris; HOLLANDIA: *Faxon Europe B. V.*, Postbus 197, NL-1000 AD Amsterdam; IZRAEL: *Hadash*, P. O. B. 261 16, IL-652160 Tel-Aviv; *Gondos Sándor*, P. O. B. 44515, IL-31333 Haifa; *Lepac Ltd.*, 15 Rambam Str., Tel-Aviv; *Hungarian Culture and Business Center*, Allenby Str. 38., P. O. B. 26439, Tel-Aviv IL-652116; JAPÁN: *Nauka Ltd.*, Minami-Ikebukuro, Toshima-ku, Tokyo 171; KANADA: *Pannonia Books*, P. O. B. 1017, Postal Station „B” 6, Toronto Ont. M5T2T8; *Hungarian Ikka and Travel Service*, 1208 Ganville Street, Vancouver 1, B. C. V6 - 1M4; *Culture Hongroise*, Mme Vera Bencze, 6958 Wilderton Ave., Montreal Que. H3S2M5; NAGY-BRITANNIA: *Hungarian Book Agency*; Mrs. Klara Adams, 87 Sewardstone Road, London E2 9HN; *Collet's Holdings Ltd.*, Denington Estate, Wellingborough Northants, NN8 2QT; NÉMETORSZÁG: *Kubon und Sagner*, Postfach 34010, D-8000 München 34; *H. und S. Katko, Musica Hungarica*, Rümansstrasse 4, D-8000 München 40; *Frau Ursula Ujváry*; Titurelstr. 2, D-8000 München 81; *Zeitungsvertrieb Gebrüder Peterman GMBH und Co KG*, Kurfürstenstr. 111, D-1000 Berlin 30; *Translibris Zeitschriften- und Buchvertrieb GMBH*, Moltkestr. 80, D-5000 Köln 1; NORVÉGIA: *Naversen Info-Center*, P. O. B. 6125, Etterstad, N-0602 Oslo 6; SVÁJC: *Magda Szerday*; Teichweg 16, CH-4142 Münchenstein; SVÉDORSZÁG: *Esselte Tidskriftcentralen*, P. O. B. 638, S-101 28 Stockholm; *Wennergren Williams AB*, Boks 30004, S-104 25 Stockholm; *BTJ Bibliotekstjänst AB*, Box200, S-221 00 und; VENEZUELA: *Weiss y Asociados S. R. L. Ibarra a Veroes*, Av. Urdaneta Edif. Torre Alfa 7. piso Caracas.